

Aineiston saatavuuden ja kaukopalvelun kehitys fokuksessa

- STKS:n Aineiston saatavuus
-työryhmän esittely

Vuoden 2023 alussa kaksi STKS:n ryhmää yhdistyi, kun vuoteen 2022 asti toiminut Tietoaineistotyöryhmä sulautui osaksi Aineiston saatavuus -työryhmää. Digitalisaation myötä myös aineistojen hankintatavat, aineistonvälitys ja niiden työvälitteet muuttuvat ja kehittyvät jatkuvasti. Aineiston saatavuus -työryhmä seuraa tätä kehitystä tiiviisti.

Aineiston saatavuus -työryhmän juuret ovat kaukopalvelussa. Aikaisemmin Kaukopalvelutyöryhmä -nimellä toiminut työryhmä tunnettiin suosituista valtakunnallisista kaukopalvelupäivistä, jotka olivat aluksi kaksipäiväisiä. Vuonna 2015 siirryttiin yksipäiväisiin tapahtumiin. Kaukopalvelutyön muuttuessa ryhmän nimikin muutettiin nykyiseen muotoonsa.

Vuoden 2023 alussa Aineiston saatavuus -työryhmä yhdistyi Tietoaineistotyöryhmän kanssa, mutta jatkaa samalla nimellä. Yhdistymisen myötä saimme mukaan uusia jäseniä. Jäsenistöemme edustaa alan eri sektoreita ja ryhmässä on sekä tietoaineiston hankinnan, avoimen tieteen että kaukopalvelun asiantuntijoita.

Perinteisesti Aineiston saatavuus -työryhmän tavoitteena on ollut seurata kirjastoalan kehitystä aineiston saatavuuden ja kaukopalvelun näkökulmasta ja olla mukana kehittämässä aineistojen saatavuutta ja kokoelmien yhteiskäyttöä.

Kaukopalvelun käsikirjan ylläpito ja päivittäminen on edelleen yksi työryhmän tehtävistä. Käsikirjalla on pitkät

perinteet. Viimeinen painettu STKS:n julkaisu on vuodelta 1995. Verkkoon käsikirja siirtyi 2000-luvun alussa ja se on päivitetty viimeksi tänä vuonna.

Työryhmä vahvistaa avoimen tieteen ja julkaisemisen osaamista ja seuraa digitalisaation kehitystä aineistotyössä ja tieteellisten kirjastojen arjessa.

Varastokirjaston rooli tulee jatkosakin olemaan merkittävä aineiston välityksessä. Uudet työkalut, niiden käyttöönotto ja testaaminen ovat osa niin aineistojen hankintaa kuin aineistojen saatavuuttakin kirjastoissa. Tällaisia ovat esimerkiksi Alma-järjestelmää käyttävissä kirjastoissa Alman Resource Sharing. Seuraamme myös esimerkiksi ISO 18626 -standardiprotokollan tuomia mahdollisuuksia kirjastojärjestelmien väliseen aineistojen yhteiskäyttöön.

Tapahtumia ajankohtaisista aiheista

Tänä vuonna yhdistyneet työryhmät ovat aiemmin järjestäneet suosittuja seminaareja ja koulutuspäiviä tahoiltaan. Uusi Aineiston saatavuus -työryhmä jatkaa tapahtumien järjestämistä

Ruudunkaappauksena toteutetussa ryhmäkuvassa osa Aineiston saatavuus -työryhmän jäsenistä.

5

ajankohtaisista aiheista. Alkuvuodesta 2024 järjestämme webinaarin, jossa pohditaan muun muassa sitä, miten ja missä tekoäly kohtaa kirjastotyön. Seuraa ilmoitteluamme ja tule mukaan!

Koko ryhmä osallistui pandemian vuoksi virtuaalisena järjestettyyn NordILL 2021 -konferenssiin ja kirjoitti siitä artikkelin Signumiin (2021). Pohjoismainen NordILL -konferenssi eli Nordic Resource Sharing, Reference and Collection Management Conference on pyritty järjestämään joka

toinen vuosi. Suomi oli järjestämisvuorossa vuonna 2021.

Ryhmän edustaja Juha Leppämäki osallistui esitelmällään *Development of Resource Sharing Services at Helsinki University Library* ILDS-konferenssiin (IFLA 17th ILDS Interlending and Document Supply Conference) vuonna 2022.

Jos olet kiinnostunut liittymään työryhmään, ota rohkeasti yhteyttä sähköpostitse: aineiston.saatavuus@stks.fi. ✨

Työryhmän jäsenet vuonna 2023

- Maarit Cederberg, Tampereen yliopiston kirjasto (puheenjohtaja)
- Tuula Hurskainen Suomen ympäristökeskus, Avoin tiede
- Sirpa Janhonen, Varastokirjasto
- Tiina Jounio, Oulun yliopiston kirjasto
- Eija Kajava, Eduskunnan kirjasto
- Juha Leppämäki, Helsingin yliopiston kirjasto (viestintävastaava)
- Kristiina Lähdesmäki, Helsingin yliopiston kirjasto
- Seija Rajaniemi, VTT, Oulu
- Sari Virta, Kansalliskirjasto
- Hallituksen edustaja: Marjo Kuusela, Helsingin yliopiston kirjasto

Lähteet

CEDERBERG, M., HURSKAINEN, T., JANHONEN, S., MÖRSKY, E., KAJAVA, E., LEPPÄMÄKI, J., LEPPÄNIEMI, A. (2021). Tietoa vahvistamassa ja saatavuutta parantamassa – NordILL 2021 -konferenssin satoa. *Signum* 54(4), 31–36. <https://doi.org/10.25033/sig.113615>

LEPPÄMÄKI, JUHA & KÄHÖ, ELINA (2022). Development of Resource Sharing Services at Helsinki University Library. <https://doi.org/10.57945/manara.qnl.23506908.v1>

STKS:n Aineiston saatavuus -työryhmä (2023). Kaukopalvelun käsikirja. <https://www.kirjastot.fi/sites/default/files/content/kaukopalvelunkasikirja-2023-09-04.pdf>